

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 1/2005
14.1.2005

Asia: Virkasuhteen irtisanominen ja virantoimituksesta pidättäminen

Päätös, johon haetaan oikaisua

Lääninhallitus päätti 16.1.2004 irtisanoa ylitarkastaja X:n virkasuhteen irtisanomisajan jälkeen. Samalla lääninhallitus päätti pidättää X:n virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen.

Päätöksen perusteluna oli,

1. Lääninhallitus on antanut X:lle 30.10.2003 kirjallisen varoituksen, koska X on laiminlyönyt keskeisinä virkavelvollisuuksinaan olleita EU-tarkastuksia vastoin selvityspyyntöihin ja selvityspyyntökirjeeseen antamia vastauksia.
2. X on tunnustanut tunkeutuneensa kansliapäällikkö A:n sähköpostiin 16. ja 18.4.2003 välisenä aikana ja hänet on tuomittu siitä 22.12.2003 annetulla käräjäoikeuden lainvoimaisella päätöksellä sakkorangaistukseen viestintäsalaisuuden rikkomisesta. X on tehnyt mainitut teot tarkoituksenaan saada A vastaan epäedullista aineistoa, jos tämä käy X:ää vastaan hankalaksi. A on ollut X:n esimies muiden kuin sisäistä tarkastusta koskevien asioiden osalta.

Huomioiden X:n virka-asema ja tehtävät yleensä sekä sisäisen tarkastajan tehtävät erityisesti X:n kaikkiin tehtäviin liittyvine oikeuksineen, velvollisuuksineen ja luottamuksellisuuksineen muodostavat edellä kohdissa 1 ja 2 kerrotut tapahtumat yhdessä erityisen painavan syyn irtisanoa X:n virkasuhde. Irtisanomisen perusteena olevat teot osoittavat X:n siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa.

Oikaisuvaatimus

Virkasuhteen irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevat päätökset on kumottava.

Perusteet:

X on hakenut lääninhallituksen 30.10.2003 tekemään varoituspäätökseen oikaisua virkamieslautakunnalta, joten päätös ei irtisanomishetkellä ollut saanut lainvoimaa. Päätös ei lainvoimaa vailla olevana ole voinut olla irtisanomisperuste.

Kärjäoikeus on tuominnut X:n 288 euron sakkoihin viestintäsalaisuuden loukkauksesta ja hylännyt syytteen virkavelvollisuuden rikkomisesta. Virkamiehen moitittavaa menettelyä koskeva asia voidaan käsitellä joko hallinnollisessa kurinpitomenettelyssä tai tuomioistuimessa lääninhallitus ei enää voi ottaa asiaa käsiteltäväkseen kärjäoikeuden ratkaistua asian.

Vastine: Lääninhallitus on antanut vastineen. Varoituksen perusteena olevat laiminlyönnit voivat olla irtisanomisperusteena, vaikka varoituspäätös ei ole lainvoimainen.

Irtisanomismenettelyyn voidaan ryhtyä, vaikka kärjäoikeus on antanut teosta lainvoimaisen päätöksen. Asiaa ei ole käsitelty kärjäoikeudessa kurinpidollisesti.

Vastaselitys:

X on antanut vastaselityksen. Kärjäoikeuden syyte ja tuomio koskevat vain 18.4.2003 tapahtumia, 16. - 17.4.2004 X on ollut sairauslomalla eikä ole käynyt työpaikallaan. X ei ole avannut, lukenut ja tulostanut A:n sähköposteja vaan ainoastaan vienyt A:n 8 sähköpostiviestiä virastomestareiden työtilana toimivaan postittamoon ja laittanut ne siellä kaappiin, josta ne löytyivät 10.7.2003.

A on tehnyt tutkintapyynnön ja rikosilmoituksen 21.7.2003 lääninpoliisijohdolle. Rikosilmoitus on 21.8.2003 määrätty KRP:n tutkittavaksi. Esitutkinta päättyi 2.10.2003. Kuulemistilaisuus virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa oli 30.10.2003. X sai esitutkintapöytäkirjan 31.10.2003. Irtisanomismenettely on käynnistetty kuitenkin vasta 22.12.2003 ja irtisanomispäätös tehty 16.1.2004. Irtisanomisperuste on tullut lääninhallituksen tietoon 29.10.2003, joten lääninhallitus ei ole vedonnut irtisanomisperusteeseen virkamieslain 25 §:n 3 momentissa tarkoitetussa kohtuullisessa ajassa.

Virkamiestä ei voida irtisanoa erityisen painavan syyn vuoksi, jos virkamies on tuomittu viran ulkopuolella tehdystä rikoksesta. X:n saama sakko ja irtisanominen eivät ole järkevissä suhteissa toisiinsa. An sähköpostin salasana on ollut yleisesti lääninhallituksen henkilöstön ja myös X:n tiedossa.

Lääninhallituksen palveluksessa on virastomestari, joka on tuomittu tuomioistuimessa kolme kertaa. Lääninhallitus ei ole ryhtynyt häntä kohtaan mihinkään toimenpiteisiin. X:n irtisanominen loukkaa yhdenvertaisuusperiaatetta.

Maaherra C on ollut esteellinen päättämään X:n irtisanomisesta ja virantoimituksesta pidättämisestä. X on syyskuussa 2003 tehnyt C:tä vastaan useita rikosilmoituksia ja saattanut häntä koskevia asioita oikeusasiamiehen tutkittaviksi. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia tulee siirtämään asioiden tutkinnan keskusrikospoliisin pääosaston tutkittavaksi.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain (750/94) 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Saman pykälän 3 momentin mukaan irtisanominen on tehtävä tässä pykälässä tarkoitetulla perusteella kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut viranomaisen tietoon.

Valtion virkamieslain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa tai jos virantoimituksen jatkuminen irtisanomisajan voi vaarantaa kansalaisten turvallisuuden.

Irtisanomisperusteista esitetty selvitys

Kirjallinen varoitus 30.10.2003

Lääninhallitus on päätöksellään 30.10.2003 antanut X:lle kirjallisen varoituksen. X on tehnyt päätöksestä oikaisuvaatimuksen virkamieslautakunnalle, joka on päätöksellään 5.5.2004 nro 30/2004 hyväksynyt oikaisuvaatimuksen ja kumonnut X:lle annettua kirjallista varoitusta koskevan päätöksen.

Käräjäoikeuden tuomio 22.12.2003

Viestintäsalaisuuden loukkaaminen

Syyttäjän rangaistusvaatimuksen mukaan X on yhdessä toisen lääninhallituksen virkamiehen kanssa oikeudettomasti suojauksen murtaen hankkinut tiedon A:n ulkopuolisilta suojatuista sähköpostiviesteistä ja tulostanut viestejä ainakin kahdeksan kappaletta. X on yhdessä toisen virkamiehen kanssa käyttänyt B:n työasemaa ja A:n käytössä olevaa salasanaa tunkeutuessaan A:n sähköpostiin, joka oli tarkoitettu vain A:n luettavaksi.

X on kiistänyt murtautuneensa sähköpostiin, koska hän ei muista tapahtumaa mutta tunnustanut hakeneensa tulostetut A:lle osoitetut sähköpostiviestit tulostimelta ja laittaneensa ne vahtimestarin tiloissa olleeseen kaappiin. Tapah- tumahetkellä X on ollut voimakkaiden lääkkeiden ja alkoholin vaikutuksen alaisena. A:n sähköpostin salasana on ollut lääninhallituksen henkilöstön tie- dossa.

Käräjäoikeuden tuomion mukaan B:n työasemalta on avattu 18.4.2003 kello 15.45 - 16.25 avattu ainakin 48 sähköpostiviestiä. Toinen lääninhallituksen virkamies on kertonut X:n halunneen lukea viestejä saadakseen jotain A:ta vastaan, mikäli tämä olisi hänelle hankala. Huomioon ottaen, että X:lla ja A:lla on huonot välit käräjäoikeus pitää ilmoitusta viestien lukemisen syystä uskot- tavana. Käräjäoikeus katsoi selvitetyn, että X ja toinen lääninhallituksen vir- kamies ovat yksissä tuumin syyllistyneet tekoon, josta syyttäjä on rangaistusta vaatinut.

Käräjäoikeus on tuominnut X:n 50 päiväsakkoon viestintäsalaisuuden loukka- uksesta 18.4.2003.

Virkavelvollisuuden rikkominen

Käräjäoikeus on hylännyt syytteen virkavelvollisuuden rikkomisesta. Käräjäoi- keuden perustelujen mukaan työntekijät ovat valittaneet, ettei A lue sähköpos- tiaan, joten X on joskus aikaisemmin katsonut onko A ne lukenut. Tuolloin hän ei kuitenkaan avannut viestejä. X:n ilmoituksen mukaan hänen tehtäviinsä si- säisenä tarkastajana ei kuulunut sähköpostiliikenteen valvonta. Viestejä ava- tessaan X on ollut sairauslomalla. Viestien avaamisen tarkoituksena ei ollut virkatehtävien suorittaminen. Näin ollen X ei ole tehnyt tekoa rikoslain 40 lu- vun 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla virkaansa toimittaessaan.

Irtisanomisajankohta

X:n vastaselityksen mukaan A on tehnyt tutkintapyynnön ja rikosilmoituksen 21.7.2003 lääninpoliisijohdolle ja lääninpoliisiylitarkastaja on määrännyt 21.8.2003 rikosilmoituksen KRP:n tutkittavaksi. Esitutkinta päättyi 2.10.2003. X:n kuulemistilaisuus irtisanomista koskevassa asiassa oli 30.10.2003. X sai esitutkintapöytäkirjan 29.10.2003. Irtisanomismenettely on käynnistetty 22.12.2003 ja irtisanomispäätös tehty 16.1.2004.

Näytön arviointi ja johtopäätös

Maaherra C:n esteellisyys

Hallintolain 27 §:n mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. X on esittänyt väitteen, jonka mukaan maaherra C olisi ollut esteellinen tekemään irtisanomispäätöstä sillä perusteella, että X on tehnyt C:tä vastaan rikosilmoituksia ja kanteluja. X ei ole väittänytkaan, että hänen ilmoitustensa johdosta olisi ennen irtisanomispäätöksen tekemistä käynnistetty esitutkinta tai että maaherra C olisi X:n vastapuolena oikeudenkäynnissä. X ei ole esittänyt hallintolaissa tarkoitettua perustetta, jonka nojalla irtisanomispäätös olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä sen vuoksi, että sen tekemiseen on osallistunut esteellinen henkilö.

X:lle 30.10.2003 annetun varoituksen perusteena olleet seikat

Lääninhallituksen X:lle 30.10.2003 antama varoitus ei irtisanomispäätöstä tehtäessä ole ollut lainvoimainen. Virkamieslautakunta on 5.5.2004 kumonnut varoituspäätöksen ja sen perusteluissa katsonut, ettei X:n käyttäytyminen ole ollut sellaista, että varoituksen antamiseen olisi ollut riittävät perusteet. Näissä olosuhteissa virkamieslautakunnan käsitys on, ettei varoituksen perusteena olleita seikkoja ole otettava huomioon myöskään irtisanomisperusteina.

Virkavelvollisuuksien rikkominen

Käräjäoikeus on kiistatta hylännyt syytteen virkavelvollisuuksien rikkomisesta. Se, ettei X:n teko ole täyttänyt rikoslaissa virkavelvollisuuksien rikkomiselle säädettyä tunnusmerkistöä ei estä virkamieslautakuntaa arvioimasta, onko X virkamieslaissa tarkoitettulla tavalla käyttäytynyt virkavelvollisuuksiensa vastaisesti siten, että irtisanomisperuste on ollut olemassa.

Irtisanomisajankohta

Työnantajan on vedottava irtisanomisperusteeseen kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun peruste on tullut irtisanomiseen oikeutetun viranomaisen tietoon. X:n kiistäessä tekonsa osittain asia on ollut tosiseikoiltaan jossain määrin epäselvä siihen saakka kunnes kärjäoikeus on antanut asiassa tuomionsa. Näissä olosuhteissa lääninhallituksella on ollut perusteet tehdä irtisanomispäätös vasta kärjäoikeuden tuomion antamisen jälkeen. Irtisanomisperusteeseen on siten viestintäsalaisuuden loukkauksen osalta vedottu kohtuullisessa ajassa.

Viestintäsalaisuuden loukkaaminen

Kärjäoikeuden tuomiossa selostettuja seikkoja X:n syyllistymisestä viestintäsalaisuuden loukkaamiseen 18.4.2003 on pidettävä riidattomina. Kun aiemmin annetun varoituksen perusteena olevaan käyttäytymiseen ei varoituspäätöksen tultua kumotuksi enää voi irtisanomisperusteena vedota, on harkittava ainoastaan sitä, onko X lukiessaan A:n sähköpostiviestejä ja tulostaessaan niitä syyllistynyt sellaiseen virkavelvollisuuksien vastaiseen tai hänen asemansaan olevalle virkamiehelle sopimattomaan käyttäytymiseen, että irtisanominen on kohtuullinen seuraus suhteessa teon moitittavuuteen. X on ilmeisesti käyttänyt tiedossaan olevaa A:n salasanaa ja tulostanut vain A:n luettaviksi tarkoitettuja sähköpostiviestejä tarkoituksenaan saada tarvittaessa aineistoa A:ta vastaan, jonka kanssa hänellä on huonot välit. X on jättänyt nämä viestit kaappiin, josta ne olisivat voineet olla kenen tahansa henkilökuntaan kuuluvan luettavissa. X on, ottaen huomioon hänen asemansa ja tehtävänsä sisäisenä tarkastajana käyttäytynyt tavalla, joka asettaa hänen luotettavuutensa virkamiehenä kyseenalaiseksi. Kyse on kuitenkin yksittäisestä teosta eikä X:n ole väitettykään konkreettisesti käyttäneen sähköpostiviestejä A:ta vastaan. Kärjäoikeus on tuomiolla määrännyt X:lle rangaistuksen teosta. Näissä olosuhteissa virkamieslautakunnan käsitys on, että virkasuhteen irtisanominen ja virantoimituksesta pidättäminen on ollut X:n tekoon nähden suhteettoman ankara seuraamus. Lääninhallituksella ei näin ollen ole ollut yksinomaan 18.4.2003 tapahtumien nojalla perusteita irtisanoa X:n virkasuhdetta eikä pidättää häntä virantoimituksesta.

Päätös

Virkamieslautakunta hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja kumoaa lääninhallituksen X:n virkasuhteen irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevan päätöksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § 1 momentti, 25 § 2 momentti, 40 § 2 momentti 4 kohta

Hallintolaki 27 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Ulla-Maarit Heljasvuo

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen sekä varajäsen Kuusama ja vähemmistön jäsen A. Nieminen.

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Eri mieltä olleen jäsen A. Niemisen lausuma:

X on tunnustanut tunkeutuneensa kansliapäällikkö A:n sähköpostiin tarkoituksenaan saada A:ta vastaan epäedullista aineistoa, jos tämä käy X:ää vastaan hankalaksi. A on ollut X:n esimies muiden sisäistä tarkastusta koskevien asioiden osalta. Käräjäoikeuden lainvoimaisella päätöksellä X on tuomittu tästä teosta 50 päiväsakkoon viestintäsalaisuuden loukkauksesta. Ottaen huomioon X:n virka-asema lääninhallituksen sisäisenä tarkastaja sekä viestintäsalaisuuden loukkauksen teon ja erityisesti sen motiivin muodostama kokonaisuus katson, että lääninhallituksella on ollut valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentissa mainittu erityisen painava syy X:n virkasuhteen irtisanomiseen. Tämän vuoksi hylkään oikaisuvaatimuksen.